

INCIDENCE OF THE DISEASES THAT BELONG TO THE X-CLASS IN MILITARIES FROM LARGE MILITARY UNITS, DISLOCATED IN KYIV REGION

V.I. Trykhlіb, O.I. Lashyn, S.I. Tkachuk, V.P. Maidaniuk,
A.V. Sokoluk, A.J. Shinder, I.O. Bragina, K.Y. Marushchenko

Resume. *The article illustrates results of the analysis of incidence of the diseases that belong to the X-class in militaries from large military units (with number of militaries reaching approximately 1 thousand people), dislocated in Kyiv region.*

Key words: *Acute respiratory diseases, pneumonia, militaries*

УДК 616.511:[616.98:578.835.1]-07

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРЕБІГУ ЕНТЕРОВІРУСНИХ ЕКЗАНТЕМ В 2013 ТА 2015 РОКАХ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

О.В. Усачова, О.М. Фірюліна

Резюме. *В статті наведена характеристика клінічного перебігу ентеровірусної екзантеми у 74 пацієнта. Показані вікові та клінічні особливості ентеровірусних екзантем на сучасному етапі.*

Ключові слова: *ентеровірусна екзантема, діти, клініка, діагностика*

В останні роки у світі намітилася чітка тенденція до активізації ентеровірусної інфекції (ЕВІ), про що свідчать епідемічні підйоми захворюваності та спалахи, що постійно реєструються у різних країнах [1, 2]. ЕВІ широко поширені у світі і в Україні також [3]. Вже накопичено багато матеріалу про роль ентеровірусів у інфекційній захворюваності, а також у формуванні соматичної патології, що спонукає до перегляду попередніх поглядів на них як на малозначущі патогени [4, 5].

Значний поліморфізм клінічних проявів з відсутністю чіткої залежності від серологічного типу збудника, велика кількість безсимптомних форм ЕВІ, тривале вірусоносійство, відсутність специфічних методів профілактики роблять ЕВІ некерованими хворобами [3, 6]. При цьому, матеріали періодичних медичних видань, в яких висвітлюють питання вивчення ЕВІ в сучасних умовах, спрямовані на описання різних клінічних і епідеміологічних аспектів ЕВІ на прикладі серозного менінгіту [4, 7]. Вивченню ж клініко-епідеміологічних особливостей інших, менш виразних, проявів ЕВІ присвячені лише окремі роботи.

Мета роботи: провести порівняльний аналіз клініко-епідеміологічних особливостей перебігу ентеровірусних екзантем у мешканців Запорізької області в літньо-осінньому сезонах 2013 та 2015 роках.

Матеріали та методи

Нами було проведено ретроспективний аналіз історій хвороб пацієнтів, що отримували лікування у Обласній інфекційній клінічній лікарні Запорізької ОДА (головний лікар В.Л. Шинкаренко) з діагнозом «Ентеровірусна екзантема» в літньо-осінньому сезонах 2013 та 2015 роках. Саме в ці роки було відмічено підйом захворюваності на ЕВІ в Запорізькій області. Діагноз було встановлено на основі наявності екзантеми різного виду, яка з'являлася у хворих на фоні загальноінтоксикаційного синдрому, та підтверджено за допомогою ПЛР-діагностики.

Було проаналізовано 74 історії хвороби: 32 пацієнтів, що хворіли у 2013 році (група 1) та 41 – у 2015 році (група 2). Аналізу піддавалися данні анамнезу хвороби, життя та епідеміологічних особливостей, клінічні прояви хвороби, зміни лабораторних показників в динаміці стаціонарного лікування.

Статистичну обробку отриманих результатів проводили за допомогою програмних пакетів «STATISTIKA® for Windows 6.0 На початковому етапі використовуючи графічний метод W-критерію Шапіро-Уїлка перевіряли показники, які вивчалися, на відповідність їх нормальному розподіленню. Більшість досліджуваних ознак не мала нормального розподілення, тому для подальшого статистичного аналізу використали непараметричні методи. Порівняння частот номінальних ознак проводили за таблицями спряження (кросстабуляції) з оцінкою критерію χ^2 Пірсона та значущості точного критерію Фішера.

Результати дослідження та їх обговорення

По-перше слід відзначити, що як в 2013 р., так і в 2015 р. найбільша кількість хворих на ентеровірусну екзантему надходила до ОІКЛ у серпні-жовтні. По-друге, в обидва роки превалювали пацієнти чоловічої статі (62,5% в 2013 та 70,7% – в 2015 році, $p < 0,01$ відносно жіночої).

Під час порівняльного аналізу ми відмітили певну різницю у віковому складі хворих (рис. 1). Не дивлячись на те, що серед пролікованих обох груп більшість складала діти раннього віку, проте їх частка в групі 1 складала 75,1%, а в групі 2 була в 1,5 разів менше (46,3%, $p < 0,01$). Крім того, до 2015 року значно зросла питома вага дорослих пацієнтів (24,4%, проти 2,9% – в 2013 році, $p < 0,01$). Слід зауважити, що переважна більшість дорослих хворих на ентеровірусну екзантему мали контакт з відповідною хворобою у родині (хворіли діти).

Хворі з ентеровірусною екзантемою поступали до стаціонару на 1–9 добу захворювання. При цьому, в 2013 році пацієнти переважно поступали в перші дні хвороби – на $(2,5 \pm 0,8)$ добу, тоді як в 2015 на 1–3 доби пізніше – на $(3,2 \pm 0,6)$ добу, $p < 0,05$. За нашою думкою, таке пізнє надходження до стаціонару в 2015 році зумовлено збільшенням частки дорослих хворих, які частіше звертаються за медичною допомогою не в перші дні хвороби.

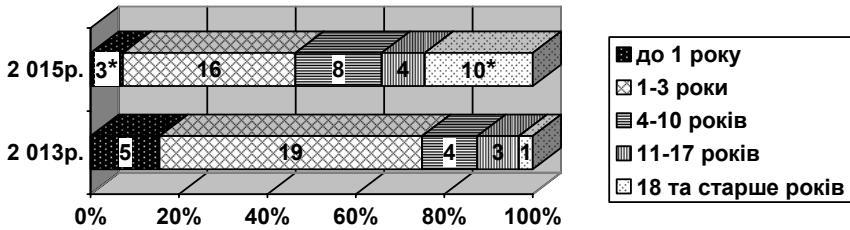

Рис. 1. Вікова структура хворих на ентеровірусну екзантему залежно від року захворювання (2013 та 2015 рр.)

Примітка: * – $p < 0,01$ між групами спостережень за критерієм χ^2

Одним з основних симптомів захворювання у пацієнтів обох груп було підвищення температури тіла (таблиця 1): в переважній більшості хворих вже на 1-2 добу від надходження до стаціонару температурна реакція сягала фебрильних цифр і навіть гіпертермії. Ми відзначили, що в 2015 році тривалість підвищення температури тіла статистично значимо зросла (з $2,4 \pm 0,7$ діб в 2013 р. до $3,9 \pm 0,7$ – в 2015, $p < 0,05$), що вказує на підвищення тяжкості перебігу хвороби.

Таблиця 1

Характеристика деяких клінічних ознак ентеровірусної екзантеми у пацієнтів груп спостереження

Характеристика симптому	2013 рік	2015 рік	p
	n=19	n=12	
Підвищення температури тіла ($M \pm m$)			
Максимальні значення ($^{\circ}\text{C}$)	$38,9 \pm 0,6$	$39 \pm 0,5$	$> 0,05$
На яку добу (доба)	$1,2 \pm 0,3$	$1,9 \pm 0,5$	$> 0,05$
Тривалість лихоманки (діб)	$2,4 \pm 0,7$	$3,9 \pm 0,7^*$	$< 0,05$
Діарейний синдром			
Наявна (n; %)	5; 15,7%	11; 26,8%*	0,01
На яку добу (доба)	$2,4 \pm 1,0$	$2,5 \pm 1,1$	$> 0,05$
Блювота			
Наявна (n; %)	4; 12,6%	4; 9,8%	$> 0,05$
Катаральні прояви – фарингіт			
Наявний (n; %)	5; 15,6%	11 (26,8%)*	$< 0,05$

Примітка: * – $p < 0,05$ проти відповідного показника в 2013 році

Такі прояви ентеровірусної інфекції, як диспепсичний синдром у пацієнтів груп спостереження зустрічалися доволі рідко. Ми відмітили, що з плином час частото діарейного синдрому зросла і, як що в 2013 році він

мав місце лише у кожного шостого із захворілих, то в 2015 – частіше ніж у кожного четвертого ($p < 0,05$). Відповідна тенденція відмічена і відносно катарального ураження слизової ротоглотки ($p < 0,05$ між 2013 та 2015 рр.).

Основним діагностичним симптомом ентеровірусної екзантеми був висип на шкірі та слизових оболонках. Характеристика цього симптомо-комплексу подана у таблиці 2. Як витікає з таблиці, у переважній більшості пацієнтів (62,5%) в 2013 році висип мав везикульозний характер, а в 2015 році частіше реєструвався плямисто-папульозний висип (у 56%). При цьому частіше цей синдром з'являвся на 2–4 добу хвороби, та утримувався впродовж 4-7 днів не залежно від року захворювання. Слід зазначити, що у кожного четвертого-п'ятого висип мав типову для синдрому «руки-ноги-рот» локалізацію, що спрощувало діагностику хвороби. Біля половини пацієнтів мали прояви герпангіни – везикульозні елементи на слизовій оболонці піднебінних дужок, і ще у 15–17% відмічено поширення везикул на слизову ротової порожнини (везикульозний стоматит). Слизові оболонки залишалися неушкодженими лише у 21,8% в 2013 році та у 17% – в 2015.

У переважній більшості у пацієнтів, що отримували лікування в ОІКЛ з приводу ентеровірусної екзантеми, захворювання перебігало в середній тяжкості та вони провели в стаціонарі ($4,7 \pm 1,5$) діб у 2013 році та ($5,0 \pm 1,5$) діб – в 2015 ($p > 0,05$).

Таблиця 2

Характеристика екзантеми та енантеми у хворих на ентеровірусну екзантему залежно від року спостереження

Характеристика симптому	2013 рік	2015 рік	p
	n=19	n=12	
Висип на шкірі			
Везикульозний (n; %)	20; 62,5%	10; 24,4%*	0,01
Синдром «руки-ноги-рот» (n; %)	7; 21,8%	10; 24,9%	>0,05
Плямисто-папульозний (n; %)	11; 34,4%	23; 56%*	0,04
Геморагічний (n; %)	1; 2,9%	2; 4,9%	>0,05
День появи висипу (доба)	$1,8 \pm 0,9$	$2,5 \pm 0,9^*$	<0,05
Тривалість збереження висипу (діб)	$5,0 \pm 1,3$	$4,9 \pm 1,2$	>0,05
Енантема			
Герпангіна (n; %)	16; 50%	17; 41,5%	>0,05
Герпангіна+везикульозний стоматит (n; %)	5; 15,6	7; 17%	>0,05
Відсутнє ураження слизових (n; %)	7; 21,8%	7; 17%	>0,05

Примітка: * – $p < 0,05$ проти відповідного показника в 2013 році

Висновки

1. Ентеровірусна екзантема є частою клінічною формою ентеровірусної інфекції.

2. З плином часу перебіг ентеровірусної екзантеми обтяжується переважно за рахунок збільшення тривалості інтоксикаційного синдрому.

3. Відмічений мінливий характер висипу при ентеровірусній екзантемі – зростання частки плямисто-папульозної висипки в 2015 році, при тому, що в 2013 році переважав типовий везикульозний висип.

Література

1. The etiological and clinical characteristics of hospitalized children with hand, foot and mouth disease in Beijing in 2013 / H. Gu, Z. Liu, L. Zhang [et al.], / Zhonghua Er Ke Za Zhi. – 2015. – Vol. 53(6). – P. 459–63.

2. Characterization of severe hand, foot, and mouth disease in Shenzhen, China, 2009–2013. / Y. Huang, Y. Zhou, H. Lu [et al.] // J Med Virol. – 2015. – Vol. 87(9). – P. 1471–9.

3. Кишкурно Е.П. Энтеровирусная инфекция у детей: клиника, диагностика, подходы к терапии / Е.П. Кишкурно, Т.В. Амвросьева // Медицина неотложных состояний. – 2007. – № 2(9). – С. 15–19.

4. Мартынова Г. П. Энтеровирусная (неполио) инфекция у детей / Г.П. Мартынова // Сибирское медицинское обозрение. – 2014. – Выпуск № 3 (87). – С. 100–106.

5. Chang LY. Enterovirus 71 in Taiwan / LY. Chang // Pediatr Neonatol. 2008. – Vol. 49. – P. 103–12.

6. Phylogenetic analysis of Enterovirus 71 circulating in Beijing, China from 2007 to 2009 / J. Zhu, Z. Luo, J. Wang [et al.] // PLoS One. – 2013. – Vol. 8. – P. 56318.

7. Distribution of enteroviruses in hospitalized children with hand, foot and mouth disease and relationship between pathogens and nervous system complications / W. Xu, CF. Liu, L. Yan [et al.] // Virol J. – 2012. – Vol. 9. – P. 8.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕЧЕНИЯ ЭНТЕРОВИРУСНЫХ ЭКЗАНТЕМ В 2013 И 2015 ГОДАХ В ЗАПОРОЖСКОЙ ОБЛАСТИ

Е.В. Усачева, О.М. Фирюлина

Резюме. В статье приведена характеристика клинического течения энтеровирусной экзантемы у 74 пациента. Показаны возрастные и клинические особенности энтеровирусных экзантем на современном этапе

Ключевые слова: энтеровирусные экзантемы, дети, клиника, диагностика

COMPARATIVE DESCRIPTION OF FLOW ENTEROVIRAL EXANTHEMAS IN 2013 AND 2015 IN YEARS IN ZAPOROZHIA REGION

O.V. Usacheva, O.M. Firulina

Summary. The characteristic of a clinical course of the 74 patients with enteroviral exanthema is provided in article. Age and clinical features of the enteroviral exanthema course at the present stage are shown.

Key words: enteroviral exanthema, children, the clinical picture, diagnostics